

اعتراض دانشگاهیان فرانسه به ادامه اشغال فلسطین

شورای مدیریت دانشگاه «پی یر کوری و ماری کوری» خواهان آن شده که پیمان همکاری بین دانشگاه ها در اتحادیه اروپا و اسرائیل به حالت تعلیق درآید. این پیشنهاد واکنش های بسیاری برانگیخته است.

در باره «پیمان همکاری» میان اروپا و اسرائیل

درگرماگرم مذاکرات صلح اسلو میان فلسطینی ها و مقامات اسرائیلی، به پیشنهاد گروهی از نمایندگان پارلمان اروپا یک پیمان همکاری بین اتحادیه اروپا و اسرائیل به امضاء رسید. این قرارداد که در روز ۲۰ نوامبر ۱۹۹۵ امضاء شد از اول ژوئن ۲۰۰۰ به مورد اجرا گذاشته شده است. (لوموند ۱۲ آوریل ۲۰۰۲)

فلسفه وجودی این پیمان مبنی ست بر «دیدگاه مشترک از جامعه، بر مبنای ارزش های دموکراتیک یکسان و احترام به حقوق بشر و اصول اقتصاد بازار». اتحادیه اروپا، اولین طرف بازرگانی اسرائیل است. ۲۷/۲ درصد صادرات و ۴۳/۳ درصد واردات این کشور (آمار سال ۲۰۰۰) با اتحادیه اروپا صورت می گیرد و این نقش پر اهمیت اروپا را در اقتصاد اسرائیل نشان میدهد. پیمان همکاری «آزادی سرمایه گذاری و خدمات»، «چرخش آزاد سرمایه ها و تقویت همکاری های اقتصادی» در زمینه های متعدد را پیش بینی کرده است. شورای همکاری هر سال یک بار در سطح وزراء تشکیل جلسه می دهد.

این پیمان از نظر سیاسی به منشور سازمان ملل متحد در مورد حقوق بشر تکیه کرده و بر «ثبات سیاسی و توسعه اقتصادی در منطقه» پافشاری میکند. در متن پیمان، بر اهمیت مبارزه با بیگانه ستیزی، با آنتی سمی تیسیم و نژاد پرستی تأکید شده است. طرفین قرارداد می پذیرند که در جهت «ارتقاء سطح همکاری میان اسرائیل از یک سو و کشورهای منطقه و همچنین سرزمین های غربی و غزه» تلاش نمایند.

کاملاً مشهود است که این پیمان همکاری، مشروط به احترام به حقوق بشر و ادامه همکاری اسرائیل با همسایگان اش می باشد.

اسرائیل و حقوق بشر

سالیان درازی است که دولت اسرائیل با تجاوز به ابتدائی ترین اصول انسانی و عدم احترام به قوانین بین المللی، سرزمین های فلسطینی را اشغال و زندگی را بر مردم فلسطین هرچه دشوارتر ساخته است. بویژه از آغاز زمامداری شارون (که پرونده جنایت هایش در صبرا و شتیلا مجدداً در بلژیک گشوده شده است. لوموند شماره های ۱۲ و ۱۳ فوریه ۲۰۰۳) روزی نیست که یک یا چند فلسطینی در خون خود نغلتند. ارتش متجاوز اسرائیل، دوباره همه سرزمین های ساحل غربی را به اشغال در آورده و غزه را از زمین و هوا به توپ می بندد. کلیه تأسیسات اداری و انتظامی تشکیلات خودمختار را نابود کرده یا از کار انداخته است. ماه هاست که یاسر عرفات رهبر فلسطین را در مقر خود در رام الله عملاً زندانی کرده است. دولت اسرائیل، مردم فلسطین را با محاصره نظامی شهرها و روستاهایشان از کار، تحصیل، تولید و هرفعالیتی محروم کرده است. مدارس و مراکز دانشگاهی را به تعطیلی کشانده است. و به جای «ارتقاء سطح سیاسی و اقتصادی» جز ویرانه بر جای نگذاشته است. و بجای آزادی رفت و آمد، دیوار ننگی پیرامون سرزمین های فلسطینی کشیده است که ساختمان آن در برخی مناطق هنوز ادامه دارد [رجوع شود به مقاله «دیوار ننگ» - لوموند دیپلماتیک - نوامبر ۲۰۰۲ - در همین مجموعه] و در مدت ۲ سال قریب به ۳۰۰۰ فلسطینی را به قتل رسانده و هزاران نفر رادستگیر کرده است، در یک کلمه، اسرائیل، زندگی را در سرزمین های اشغال شده فلسطین یک بار دیگر کشته است.

فعالیت های اعتراضی

در برابر این همه جنایت، حق کشی و بیعدالتی، آزادیخواهان در سراسر دنیا سکوت را شکستند و صداهای معترض بلند تر شده و دامنه آن ها وسیع تر گشته است. سازمان های طرفدار حقوق بشر و صلح طلب، احزاب و گروه

های سیاسی مترقی به صف معترضین سیاست های ضد انسانی دولت اسرائیل پیوستند. پشتیبانان خلق فلسطین نیز بر فعالیت های خود افزوده اند.

دراوئل سال ۲۰۰۲، انجمن ها و گروه های طرفدار حقوق بشر بر پارلمان اروپا فشار آوردند که نسبت به جنایات دولت و ارتش اسرائیل بی تفاوت نماند. تظاهرات چند هزار نفره اروپائی در مقابل مقر شورای اروپا در بروکسل برگزار گردید و چند تن از نمایندگان پارلمان اروپا به آن پیوستند. بحث مجازات اقتصادی اسرائیل و تعلیق پیمان همکاری میان اتحادیه اروپا و اسرائیل در پارلمان مطرح شد (لوموند ۱۰ آوریل ۲۰۰۲)، اما دولت های اروپائی از جمله فرانسه نظر مساعد نسبت به مجازات اسرائیل نشان نمیدهند. (لوموند ۱۲ آوریل ۲۰۰۲)

روز پنجشنبه ۱۱ ژوئیه ۲۰۰۲، بیش از ۳۰ انجمن و سازمان فرانسوی اعلام کردند: «از آنجائیکه قرارداد همکاری اتحادیه اروپا و دولت اسرائیل بر احترام به حقوق بشر و اصول دموکراتیک تکیه دارد و بخاطر آنکه اسرائیل این اصول را زیر پا گذاشته است، ما خواهان تحریم محصولات اسرائیل هستیم» (لوموند ۱۳ ژوئیه ۲۰۰۲).

روز ۲۸ سپتامبر ۲۰۰۲ تظاهرات بزرگی در شهر ماریسی و در برابر اسکله صادرات و واردات کالا به اسرائیل برگزار گردید که در آن ده ها گروه، انجمن و حزب سیاسی از سرتاسر اروپا شرکت کرده و هزاران نفر با فریاد های خود خواهان تحریم کالاهای اسرائیلی شدند.

دیدار دانشگاهیان فلسطینی و فرانسوی

روز نهم نوامبر ۲۰۰۲ با همیاری سازمان یونسکو، به ابتکار « کمیته فرانسوی همبستگی با دانشگاه های فلسطین و مجموعه بین دانشگاهی (inter-universitaire) برای همکاری با دانشگاهیان فلسطین، دیداری میان دانشگاهیان دو طرف در ساختمان یونسکو در پاریس صورت گرفت. در این گفت و شنود ها دانشگاهیان فلسطینی تضییقات و خشونت هایی را که ارتش اسرائیل و مقامات اسرائیلی بر دانشجویان و استادان فلسطینی اعمال می کنند شرح داده و خواهان باز شدن مؤسسات علمی فلسطینی و بر چیده شدن ممنوعیت رفت و آمد دانشجویان و استادان در مناطق اشغال شده و امکان فعالیت آموزشی گردیدند.

... و دانشگاه پاریس ۶ پیشقدم شد.

شورای مدیریت دانشگاه پی یر و ماری کوری (پاریس ۶) در مجمع عمومی روز دوشنبه ۱۶ دسامبر طی قطعنامه ای خواهان قطع همکاری دانشگاهی با اسرائیل گردید. در این قطعنامه شورای مدیریت دانشگاه از شرایطی که دولت اسرائیل بر همکاران مدرس و پژوهشگر در دانشگاه های فلسطینی و نیز دانشجویان آنها تحمیل می کند ابراز نگرانی کرده و از «همکاران اسرائیلی خود» خواسته که از کمک به دانشگاهیان و دانشجویان فلسطینی جهت انجام وظایف آموزشی و تحصیلی شان دریغ نورزند. در این قطعنامه آمده است که دانشگاه پاریس ۶ معتقد است: «شرایط لازم برای تمدید پیمان همکاری بین دانشگاه های اتحادیه اروپا و اسرائیل که در چشم انداز روند صلح اسلو امضاء شده دیگر وجود ندارد». این قطعنامه به اتفاق آراء، با یک رأی ممتنع تصویب شده است.

در پی این تصمیم، گروهی از «روشنفکران» یهودی فرانسوی که موضع گیری های افراطی صهیونیستی آنان بر کسی پوشیده نیست دست به هیاهو می زنند و با نفوذی که در رسانه های گروهی دارند صفحات روزنامه ها را به «ابراز تنفر» از این «بایکوت دانشگاهی» اختصاص می دهند و به دانشگاه ژوسیو می تازند که موضع ضد یهودی گرفته است و قطعنامه ای را که به دنبال بحث مفصل و با رأی گیری علنی تصویب شده «یک توطئه نژادپرستانه» می نامند. به ابتکار برنار هانری له وی و سازمان دانشجویان یهودی فرانسه تظاهراتی در برابر دانشگاه ژوسیو (روز ۶ ژانویه ۲۰۰۳) برگزار می گردد که برخی از شخصیت های سیاسی (نظیر *دومینیک استراس کان* وزیر اقتصاد در دولت سوسیالیست ها) و ... در آن شرکت کرده و به قطعنامه دانشگاه ژوسیو می تازند (لوموند ۷ ژانویه). برنار هانری له وی، فیلسوف جنجالی فرانسوی (که همیشه در دفاع از حقوق بشر، آنجا که به بوسنی هرزگوین و چین و افغانستان مربوط باشد، داد سخن می دهد و زمانی که صحبت از حقوق فلسطینی ها به میان می آید عموماً به دفاع از موضع اسرائیل می پردازد) همراه با چند تن از همگنان اش در این تظاهرات شرکت کردند. وی در تظاهرات ژوسیو نامه ای از سینماگر صهیونیست فرانسوی *کلود لانزمان* قرائت کرد

که در آن تصمیم دانشگاه ژوسیو را با تصمیمات دولت نژادپرست و ضد یهودی ژنرال پتن به هنگام اشغال فرانسه توسط ارتش نازی مقایسه کرده بود. روزنامه لوموند تبلیغات مخالفین مصوبه دانشگاه را همراه با سرمقاله ای علیه «بایکوت» منعکس ساخت، اما اغلب از چاپ نامه دانشگاهیانی که در توضیح این مصوبه یا در حمایت از آن مطالبی نوشته بودند خودداری ورزید (پلمیک در باره یک بایکوت لوموند ۷ و نیز ۱۲ ژانویه ۲۰۰۳). در روز تظاهرات، گروه های افراطی صهیونیستی از جمله گروه موسوم به بتار و ال. د. ژ به دانشجویانی از دانشگاه پاریس ۶ که به نفع فلسطین تجمع کرده بودند حمله کرده و چندین نفر را زخمی کردند. آن ها حتی به تأسیسات دانشگاه نیز آسیب هایی وارد آوردند. به دنبال حمله محافل صهیونیستی فرانسه به دانشگاه پاریس ۶ و تحریف مفاد قطعنامه، دانشگاهیان فرانسوی به پشتیبانی از همکاران خود برخاستند.

اتی بن بالیبار، استاد فلسفه در دانشگاه پاریس دهم (نانتر) و استاد دانشگاه ایرواین کالیفرنیا به حمایت از موضع همکاران خود در دانشگاه پاریس ۶ پرداخت و طی اعلامیه ای وضع دردناک دانشگاهیان فلسطینی را تشریح کرد. او نوشت: «لغو حق تحصیل و تدریس، بستن دانشگاه ها، آزار و شکنجه دانشجویان غیر قابل پذیرش است، به ویژه اگر شرایط اشغال نظامی هم به آن افزوده شود» و افزود: «نمی توان پذیرفت که از یک سو از آزادی های دانشگاهی سخن بگویند و از سوی دیگر تضییقات و برده داری حاکم باشد». بالیبار توضیح داد که از ۶ تا ۸ ژانویه ۲۰۰۳ در چارچوب «کارگاه بین المللی پژوهشی» که موضوع آن «فاجعه ها در عصر جهانی شدن» بود در دانشگاه تل آویو سخنرانی کرده و در آن به شروط همکاری بین اروپا و اسرائیل از جمله رعایت حقوق بشر اشاره کرده است. بالیبار در اعلامیه اش اضافه کرده است که در گفتگو با دانشگاهیان اسرائیل در مورد ضرورت پشتیبانی از دانشگاه های فلسطینی برای امکان ادامه حیات تأکید کرده و از معترضین خواسته است که «به جای جنجال، در چنین راهی قدم برداشته و از وخامت هرچه بیشتر اوضاع جلوگیری نمایند».

با بالا گرفتن حمله محافل صهیونیستی به شورای مدیریت دانشگاه پاریس ۶، روشنفکران صلح طلب اسرائیلی نیز به پشتیبانی از حرکت دانشگاهیان فرانسوی پرداختند و در ۲۲ ژانویه ۲۰۰۳ میشل وارشوسکی، روزنامه نگار اسرائیلی با مقاله ای تحت عنوان «مصونیت از مجازات ارتکاب جنایت را تشویق می کند» به تشریح اوضاع دشوار دانشگاهیان فلسطینی پرداخت و سرانجام خطاب به معترضین به دانشگاه پاریس ۶ می گوید: «اگر شما به جای اینگونه اعتراضات، کمی هم به اجرای حقوق بشر در سرزمین های فلسطینی می اندیشیدید و چشم ها را بر جنایت ها نمی بستید شاید حالا اوضاع به گونه ای دیگر بود. پروفیسور آمیت، استاد فیزیک در دانشگاه های عبری بیت المقدس و رم در پیامی به دانشگاه های پاریس ۶ مورخ ۲۰ ژانویه نوشته است:

۱- اسرائیل مفاد قرارداد همکاری علمی و فرهنگی را زیرپا گذاشته است. ۲- اوضاع مؤسسات دانشگاهی در سرزمین های اشغالی و ممانعت از ادامه حیات و فعالیت آکادمیک و آموزشی تحمل ناپذیر است.

وی از دانشگاه پاریس ۶ به خاطر «علاقه به برقراری مناسبات اخلاقی، سیاسی و روشنفکری در جامعه اسرائیل» سپاسگزاری می نماید. اورن مدیکس از مسؤولین سازمان صلح طلب اسرائیلی Gush Shalom طی نامه ای به تاریخ ۱۵ ژانویه با مصوبه شورای مدیریت دانشگاه پاریس ۶ اعلام همبستگی می کند.

جامعه حقوق بشر نیز طی اطلاعیه ای وضعیت دانشگاه های فلسطینی را برشمرده و از جامعه مدنی اسرائیل به ویژه دانشگاهیان خواسته است اوضاعی را که اسرائیل بر فلسطینی ها تحمیل کرده محکوم نمایند. در این اطلاعیه آمده است: «اگر از اروپا خواسته شود که مفاد قرارداد همکاری بین دانشگاه های اتحادیه اروپا و اسرائیل را در مورد حقوق بشر به اجرا گذارد و همکاری با اسرائیل را به حالت تعلیق درآورد، نه به معنای آنتی سمیتیسم است و نه کنار گذاشتن اسرائیل از جامعه جهانی. جامعه حقوق بشر کسانی را که با پیش کشیدن غیر منطقی حوادث و فجایع تاریخ، هرگونه انتقاد به سیاست دولت شارون را مترادف با آنتی سمیتیسم می دانند محکوم کرده است.

جمعیت همکاری دانشگاهی با دانشگاه های فلسطینی نیز با صدور بیانیه ای مفاد مصوب دانشگاه پاریس ۶ را تأیید نموده است.

از سوی دیگر، دانشگاه پی یر مندرس فرانس در گرونوبل (فرانسه) طی قطعنامه ای مورخ ۱۰ ژانویه ۲۰۰۳ اشغال فلسطین و اختتاقی را که اسرائیل بر مردم این سرزمین اعمال می کند محکوم کرد. در این قطعنامه که با ۱۳ رأی موافق و ۵ ممتنع به تصویب شورای مدیریت آن دانشگاه رسید «سیاست اسرائیل دائر بر اعمال اختتاق علیه فلسطینیان را محکوم» کرد و از دولت فرانسه خواست که به مسؤولیت خود در این باره عمل نماید.

سندیکای دانشگاهی FSU در اطلاعیه ای به تاریخ ۷ ژانویه ۲۰۰۳ ضمن همبستگی با دانشگاه پاریس ۶، اشغال فلسطین را محکوم نمود.

شورای مدیریت دانشگاه پل والرئ در شهر مون پولیه (فرانسه) با تصویب قطعنامه ای در ۲۴ ژانویه اعلام داشت که قرارداد همکاری اتحادیه اروپا با اسرائیل برقراری مجدد فعالیت مؤسسات آموزشی و دانشگاه های فلسطینی را به رعایت حقوق بشر منوط کرده است. شورای مزبور همچنین از بروز احتمالی جنگ با عراق ابراز نگرانی کرد.

پروفسور امانوئل درورفارژون (استاد دانشگاه عبرانی بیت المقدس) در نامه ای که لوموند (۲۹ ژانویه) چاپ کرده می نویسد: «من مطمئن ام که تعلیق روابط ویژه بین اسرائیل و اتحادیه اروپا و امتیازاتی که دانشگاه های اسرائیلی از آن بهره مند اند تصمیم درست و مناسبی ست. امتیازات ما باید بر اساس احترام به قوانین بین المللی در امر حقوق بشر مبتنی باشد. نامه پروفسور درورفارژون خطاب به پروفسور کوهن تانوجی (استاد کولژ دو فرانس) که تصمیم پاریس ۶ را امری آنتی سمیت دانسته و آن را تقبیح کرده) نوشته شده است.

در پی تبلیغات گسترده محافل صهیونیستی علیه دانشگاه پاریس ۶ و به اشاره آنان، دو نفر از اعضای شورای مدیریت آن دانشگاه در مجمع عمومی مورخ ۲۷ ژانویه پیشنهاد کردند که قطعنامه پیشین لغو گردد. این پیشنهاد با ۳۴ رأی مخالف، ۲ رأی موافق و ۱۱ رأی ممتنع و یک غایب رد شد و در واقع، قطعنامه ۱۶ دسامبر پیشین مجدداً تأیید گشت (لوموند ۲۹ ژانویه).

خانم مونیک شومیلیه ژاندرو استاد حقوق بین المللی در دانشگاه دنی دیدرو، پاریس ۷، طی مقاله ای تحت عنوان «در باره یک به اصطلاح بایکوت» (لوموند ۷ فوریه ۲۰۰۳) به کارزار تبلیغاتی محافلی که به دانشگاهیان پاریس ۶ تاخته اند، در مورد زیر پا گذاشتن ابتدائی ترین حقوق انسانی از طرف اسرائیل توضیح داده و ارتباط دادن قطعنامه را به احساسات ضد یهودی تقبیح کرده و تذکر داده است که موضع گیری دانشگاه های دیگر از دانشگاه پاریس ۶ از میزان بی اعتنائی نگران کننده ای که جامعه های مختلف نسبت به سرنوشت خلق فلسطین اعمال داشته اند می کاهد. او نوشته است: آیا نمی دانید

– که اسرائیل به طور گسترده به حقوق فلسطینی ها تجاوز می کند؟
– که سرکوب و اختتاق هر روز باعث کشته و زخمی شدن عده ای از جمله کودکان می شود؟
– که دولت اسرائیل مسؤولیت قتل های بدون محاکمه را به عهده گرفته و شکنجه امری معمول است؟
– که سرزمین های فلسطینی ۵۰ سال است که به زور اشغال شده و به جای آن مستعمره (کولونی) ها ساخته اند که خود امر صلح را غیرممکن می سازد؟ و خانه ها و مزارع فلسطینی هر روزه ویران می شوند؟
وی در پایان مقاله تأکید کرده است که باید بر اسرائیل فشار وارد آورد تا حقوق بشر را در باره مردم فلسطین رعایت کند.

ب.ت.

دانشگاه پاریس ۸ نیز در جلسه شورای مدیریت خود مورخ ۷ مارس ۲۰۰۳ خواستار تعلیق پیمان همکاری بین اتحادیه اروپا و اسرائیل شد. امیدواریم بتوانیم موضع این دانشکاه را نیز در گزارشی دیگر بیاوریم.
گزارش بهروز افشین

در تهیه این مقاله از جمله از اسناد تارنمای www.solidarite-palestine.org استفاده شده است.

www.peykarandeesh.org

انتشارات اندیشه و پیکار